

Purvīša balvas nominants Ilmārs Blumbergs: Māksla ir ārpus kritērijiem

Ilmārs Blumbergs (1943) – mūža ieguldījuma balvas ieguvējs 2009. gada "Spēlmaņu naktī", kā arī vairāku starptautisku apbalvojumu un atzinību saņēmējs visdažādākajās jomās – jau otro reizi nominēts prestižajai Purvīša balvai. Absolvējis Rīgas lietišķās mākslas vidusskolu (1963) un Latvijas Mākslas akadēmijas Glezniecības nodaļu scenogrāfijas specialitātē (1972), Blumbergs pazīstams kā daudzfunkcionāls mākslinieks, kura plašās zināšanas veicinājušas strauju profesionālo izaugsmi.

Ilmārs Blumbergs sevi ir spējis lieliski pierādīt visdažādākajās jomās, piemēram, scenogrāfijā, kostīmu un grāmatu dizainā, ilustrācijās, monētu dizainā, dažādos projektos un iestudējumos, kā arī skatuves dizainā, turklāt ar saviem darbiem guvis plašu atzinību ikkatrā no šiem laucīņiem ne vien Latvijā, bet arī citviet pasaulē. Blumbergs 1995. gadā ir apbalvots ar ceturtais šķiras Triju Zvaigžņu ordeni.

Kopš 1974. gada mākslinieks savu talantu pierādījis arī glezniecībā, radot vairāk nekā divdesmit personālizstādes gan Latvijas pilsētās, gan arī Somijā, Lietuvā, Francijā, Beļģijā, Nīderlandē, Igaunijā un Itālijā. Blumbergs piedalījies arī vairāk nekā 40 grupu izstādēs.

Uz otro Purvīša balvu Blumbergs kandidēja ar izstādi "Lietiņš līst, lietiņš līst! Sapērk bildītes. Sapērk bildītes!", kas 2011. gadā nopelnīja uzvaru skatītāju interneta balsojumā portālā "Delfi". Nu jau ceturtajai Purvīša balvai šogad Blumbergs nominēts par instalāciju "Iekāpusi pienā" (2013), par gleznu "Gaisma uz sienas, uz kuras uzgleznota mazā papīra lidmašīna" (kartons, akrils, 1999-2011) un par gleznu ciklu "Visu laiku snieg" (1990-2012) izstādē "Es nemiršu" LNMM izstāžu zālē "Arsenāls" (15.08. - 06.10.2013).

Izvirzot Blumberga veikumu Purvīša balvai, apgalvots, ka viņš precīzi spējis izmantot vizuālos un tekstuālos kodus, kuri atver skatītāju Mūžības kategorijai, ko mākslas zinātniece Ieva Kalniņa uzskata par vienu no svarīgākajiem mākslas virsuzdevumiem: "Glezna "Gaisma uz sienas, uz kuras uzgleznota mazā papīra lidmašīna" ir visas Blumberga radītās/iestudētās personālizstādes kodols, tās virsuzdevums. Tas liek cilvēka apziņai mest kūleni un pievērs nezūdošajam."

"Deviņdesmito gadu sākumā Blumberga gleznās un zīmējumos parādījās forma, kuru viņš nodēvēja par Vienstūri. Vienstūris ir Blumberga oriģinālforma, Visuma tēls Blumberga ikonogrāfijā. Izstādē "Es nemiršu" pirmo reizi tas telpiskots un instalācijā izgaismots žilbinoši balts. Vizualizēta gaisma, kas tiek solīta pēc nāves. No sarkanām kurpītēm izkāpusi "Viņa" un iegājusi pienā," teic Latvijas Nacionālā mākslas muzeja (LNMM) 20. gs. 2. puses - 21. gs. kolekciju un zinātniskās izpētes nodaļas "Arsenāls" vadītāja Elita Ansone.

"Tomēr nomirt nav iespējams, jo Blumbergs tic reinkarnācijai, izstādē ir visai daudz tieši par to, ka beigu nav. Daudzi darbu datējumi mistificēti, citi datēti "Ārpus laika", tālākais beidzas 2097. gadā, kur Blumbergs pašportretā redz sevi - beigtu un pagalam. Bet nomirt jau nevar..." rezumē Ansone.

Savukārt kinorežisors Dāvis Sīmanis savu izvēli pamato šādi: "Precīzā un svelošā gleznu grupa "Visu laiku snieg" pārkāpj pāri Ilmāram Blumbergam - gleznotājam, jo papildus viņa ierastajai savas apziņas topografēšanai atklāj traģiska vēsturiskā sižeta klātbūtni. Šie darbi iet savu ceļu, jo tajos rodama nevis intimitāte ar autoru, bet gan intimitāte ar dzīvu cilvēka pagātni.

Blumbergs gan secē, gan vienlaikus narcistiski novēro sevi, taču šoreiz viņam tik ierastā samezgotā tēlu spēle negaidīti pārtop masīvā eksistenciālā brīdinājumā. Bērnības un vecuma sapludināšana, atmiņas par māti, Sibīrijas detaļas un viscaur asinis uz mitra betona krāsas laukumiem; tas viss ir nemitīgs atgādinājums par sava laika beigšanos un nāves nepielūdzamo visuresmi."

Par to, kas ir mākslinieka mūza, lielākais sasniegums, kā arī kādas ir viņa sajūtas par otrreizēju nomināciju Purvīša balvai, vaicājām nominantam Ilmāram Blumbergam.

Kas, Jūsaprāt, ir mākslas galvenā vērtība?

Šodien mākslas darba galvenā vērtība ir cena.

Vai māksliniekiem ir vajadzīga mūza? Ja jā - kas tā ir Jums?

Nav vajadzīga, bet ir. "Patiesību sakot, tā ir manas dzīves īstenais mērķis, es tik tuvu esmu iepazīties ar to, īsteno un patieso cilvēka draugu, ka atradu tajā daudz ko nomierinošu un apklusinošu, es pateicos Dievam, ka viņš dāvāja man šo laimīgo iespēju iepazīt to, kā atslēgu īstēnai svētlaipei." V.A. Mocarts par nāvi.

Kādas mākslas kolekcijas ietvaros nokļūstot Jūsu darbam, Jums būtu patiess lepnums?

Mākslas darbam jāiztur laika vērtējums, nevis kolekcijas.

Ko pats uzskatāt par savu lielāko sasniegumu mākslā līdz šim?

Mākslā nav sasniegumu. Māksla ir ārpus kritērijiem.

Kas ir galvenais, ko gribat mākslā pateikt?

Tas būs saprotams pēc mākslinieka nāves. Jo viss mainās un nevar zināt, kas tiks darīts parīt.

Vai esat no brīvas gribas, nevis sadzīves apstākļu spiests, mēģinājis darīt kaut ko citu? Ko?

No brīvas gribas citu neko nedaru.

Vai, radot darbu, izjūtat atbildību skatītāja priekšā?

Atbildību izjūtu sevis priekšā.

Vai būt māksliniekam ir romantiski?

Nē.

Ko Jums kā māksliniekam nozīmē jau otrā nominācija Purvīša balvai?

Laikabiedru novērtējums.

Vai Purvīša balva, Jūsaprāt, uzliek māksliniekam īpašu atbildību?

Jebkura balva atstāj pēdas. Jāiemācās nepieķerties.